

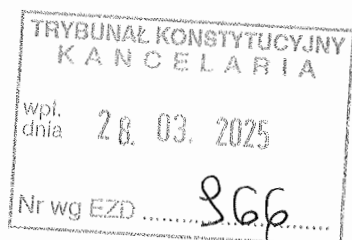

Warszawa, 25.03.25

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

VII.561.11.2022.MP

Trybunał Konstytucyjny

Warszawa

sygn. akt SK 49/22

Pismo procesowe Rzecznika Praw Obywatelskich

Działając na podstawie art. 63 ust. 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz.U. z 2019 r. poz. 2393) oraz art. 16 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2024 r. poz. 1264 ze zm.), wycofuję zgłoszenie udziału w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym w sprawie o sygn. akt SK 49/22 wraz z moim stanowiskiem z dnia 22 lipca 2022 r. (uzasadnionym 9 września 2022 r.).

Powodem wycofania jest wyznaczenie do rozpoznania sprawy pełnego składu Trybunału Konstytucyjnego, co przesądza, że w składzie orzekającym w niniejszej sprawie zasiada osoba wybrana na stanowisko sędziego TK z naruszeniem art. 194 ust. 1 Konstytucji, tj. na miejsce już obsadzone przez Sejm VII kadencji, co wynika z wyroków TK z dnia 3 grudnia 2015 r., K 34/15, z dnia 9 grudnia 2015 r., K 35/15, z dnia 11 sierpnia 2016 r., K 39/16, a także z wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 7 maja 2021 r., Xero Flor w Polsce Sp. z o.o. przeciwko Polsce, skarga nr 4907/18, oraz z dnia 14 grudnia 2023 r., M.L. przeciwko Polsce, skarga nr 40119/21.

Okoliczność ta została formalnie stwierdzona przez Sejm RP w uchwale z dnia 6 marca 2024 r.¹. Sejm RP, jako organ konstytucyjnie upoważniony do dokonywania wyboru sędziów TK, we wskazanej uchwale stwierdził m.in., że uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 15 września 2017 r. w sprawie wyboru Justyna Piskorskiego na sędziego Trybunału Konstytucyjnego, opublikowana w Monitorze Polskim z dnia 19 września 2017 r. (poz. 873), oraz uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 26 stycznia 2018 r. w sprawie wyboru Jarosława Wyrembaka na sędziego Trybunału Konstytucyjnego, opublikowana w Monitorze Polskim z dnia 31 stycznia 2018 r. (poz. 134) są pozbawiona mocy prawnej.

Po dokonaniu analizy treści i znaczenia prawnego uchwały Sejmu z dnia 6 marca 2024 r., RPO doszedł do wniosku, że uchwałę tę należy częściowo traktować jako akt wydany na podstawie art. 190 ust. 4 Konstytucji, służący wykonaniu orzeczeń TK, którego skutkiem było wzruszenie uchwał Sejmu o wyborze do TK sędziów: Bronisława Sitka, Andrzeja Sokali, Mariusza Muszyńskiego, Henryka Ciocha, Lecha Morawskiego, Justyna Piskorskiego i Jarosława Wyrembaka.

Zgodnie ze wskazanym wyżej przepisem Konstytucji: „Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą aktu normatywnego, na podstawie którego zostało wydane prawomocne orzeczenie sądowe, ostateczna decyzja administracyjna lub rozstrzygnięcie w innych sprawach, stanowi podstawę do wznowienia postępowania, uchylecia decyzji lub innego rozstrzygnięcia na zasadach i w trybie określonych w przepisach właściwych dla danego postępowania”. Uchwały Sejmu RP o wyborze sędziów TK na stanowiska już zajęte przez sędziów wybranych przez Sejm VII kadencji (tj. Romana Hausera, Andrzeja Jakubeckiego i Krzysztofa Ślebzaka) należy uznać za „rozstrzygnięcia” w rozumieniu powyższego przepisu Konstytucji. Zostały one wydane na podstawie norm prawnych, których niekonstytucyjność została potwierdzona w wyrokach TK o sygn. akt K 34/15 i K 35/15. Ponadto w wyroku o sygn. akt K 39/16 TK stwierdził niezgodność z Konstytucją normy prawnej o treści przewidującej dopuszczenie do orzekania trzech osób wybranych do TK na stanowiska już zajęte przez sędziów wybranych przez Sejm VII kadencji. Działając na podstawie art. 190 ust. 4 Konstytucji, Sejm RP był upoważniony do podjęcia czynności służących wykonaniu wskazanych wyżej orzeczeń TK.

Z tych przyczyn uchwała Sejmu RP z dnia 6 marca 2024 r. – w części, w jakiej odnosi się do wskazanych wyżej uchwał Sejmu o wyborze sędziów TK – powinna być uznana za

¹ Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 6 marca 2024 r. w sprawie usunięcia skutków kryzysu konstytucyjnego lat 2015-2023 w kontekście działalności Trybunału Konstytucyjnego (M.P. poz. 198).

akt wydany bezpośrednio na podstawie art. 190 ust. 4 Konstytucji, którego skutkiem jest wyeliminowanie tych uchwał z obrotu prawnego, co z kolei ma znaczenie z punktu widzenia prawidłowości obsadzenia składu orzekającego TK.

Wskazanych wyżej skutków, wywołanych uchwałą Sejmu RP z dnia 6 marca 2024 r. – w części, w jakiej odnosiła się ona do uchwały Sejmu o wyborze sędziego TK – nie podważył wyrok TK z dnia 28 maja 2024 r., sygn. akt U 5/24. Wynika to z faktu, że w świetle Konstytucji wyrok TK nie anuluje ani nie unieważnia z mocy prawa skutków wywołanych przez akt uznany za niekonstytucyjny w okresie poprzedzającym wydanie wyroku (zob. np. wyrok TK z dnia 24 listopada 2003 r., sygn. akt K 26/03, dot. podstaw prawnych powołania członka Rady Polityki Pieniężnej, oraz wyrok TK z dnia 23 marca 2006 r., sygn. akt K 4/06, dot. wygaszenia kadencji członków Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji). Przewidziany w uchwale Sejmu z dnia 6 marca 2024 r. skutek polegający na wzruszeniu uchwał Sejmu o wyborze sędziów TK nastąpił z dniem wejścia w życie tej uchwały, a więc z dniem jej ogłoszenia w Monitorze Polskim, tj. dnia 11 marca 2024 r. Dlatego też wyrok TK o sygn. akt U 5/24 nie mógł automatycznie spowodować anulowania czy unieważnienia skutków, jakie uchwała Sejmu z dnia 6 marca 2024 r. wywołała w odniesieniu do uchwał Sejmu o wyborze sędziów TK.

Do powyższego należy dodać, że udział w składzie orzekającym TK osoby nieuprawnionej do orzekania może doprowadzić do naruszenia wolności i praw przewidzianych w Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, a tym samym do naruszenia nakazu przestrzegania przez Rzeczpospolitą Polską wiążącego ją prawa międzynarodowego (art. 9 Konstytucji). Wynika to przede wszystkim ze wskazanego wyżej wyroku ETPC w sprawie M.L. przeciwko Polsce.

Mając na względzie wszystkie powyższe okoliczności, Rzecznik Praw Obywatelskich zdecydował się nie uczestniczyć w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym w sprawie o sygn. akt SK 49/22.

1